

Legea nr. 287/2009 privind Codul civil¹⁾

cu modificările și completările aduse prin:

- Legea nr. 17/2017 - privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe
- O.U.G. nr. 1/2016 - pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe
- Legea nr. 138/2014 - pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe
- Legea nr. 60/2012 - privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

¹⁾ **Potrivit art. VII din O.U.G. nr. 79/2011** pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I nr. 696 din 30 septembrie 2011, *La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma „contract comercial” sau „contracte comerciale” se înlocuiește cu sintagma „contract civil” sau, după caz, „contracte civile”, iar sintagma „contracte sau acte de comerț”, cu termenul „contracte”.*

De asemenea, **potrivit art. 6 din Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil publicată în Monitorul oficial al României, Partea I nr. 409 din 10 iunie 2011, (1) În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică termenului „comerciant” prevăzut în:

- a) Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată;
- b) Legea pomiculturii nr. 348/2003, republicată, cu modificările ulterioare;
- c) Legea nr. 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările și completările ulterioare;
- d) orice alte acte normative în care termenul „comerciant” are un înțeles specific dispozițiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative.

(3) În legislația privind protecția drepturilor consumatorilor, termenul „comerciant” se înlocuiește cu cel de „profesionist”.

Codul civil (Legea nr. 287/2009)

Cuprins

Art.

Titlul preliminar. Despre legea civilă.....	1-24
Capitolul I. Dispoziții generale.....	1-5
Capitolul II. Aplicarea legii civile.....	6-8
Capitolul III. Interpretarea și efectele legii civile.....	9-17
Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor și a faptelor juridice.....	18-24
Cartea I. Despre persoane.....	25-257
Titlul I. Dispoziții generale.....	25-33
Titlul II. Persoana fizică.....	34-103
Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice.....	34-57
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință.....	34-36
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu.....	37-48
Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții.....	49-57
Capitolul II. Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente.....	58-81
Secțiunea 1. Dispoziții comune.....	58-60
Secțiunea a 2-a. Drepturile la viață, la sănătate și la integritate ale persoanei fizice.....	61-69
Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane.....	70-77
Secțiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei și după decesul său.....	78-81
Capitolul III. Identificarea persoanei fizice.....	82-103
Secțiunea 1. Numele.....	82-85
Secțiunea a 2-a. Domiciliul și reședința.....	86-97
Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă.....	98-103
Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice.....	104-186
Capitolul I. Dispoziții generale.....	104-109
Capitolul II. Tutela minorului.....	110-163
Secțiunea 1. Deschiderea tutelei.....	110-111
Secțiunea a 2-a. Tutorele.....	112-123
Secțiunea a 3-a. Consiliul de familie.....	124-132
Secțiunea a 4-a. Exercițarea tutelei.....	133-150
§1. Dispoziții generale.....	133-135

§2. Exercițarea tutelei cu privire la persoana minorului.....	136-139
§3. Exercițarea tutelei cu privire la bunurile minorului.....	140-150
Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei.....	151-155
Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei.....	156-163
Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc.....	164-177
Capitolul IV. Curatela.....	178-186
Titlul IV. Persoana juridică.....	187-251
Capitolul I. Dispoziții generale.....	187-193
Capitolul II. Înființarea persoanei juridice.....	194-204
Secțiunea 1. Dispoziții comune.....	194-195
Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice.....	196-199
Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice.....	200-204
Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice.....	205-224
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice.....	205-208
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu și funcționarea persoanei juridice.....	209-224
§1. Capacitatea de exercițiu.....	209-211
§2. Funcționarea persoanei juridice.....	212-220
§3. Dispoziții speciale.....	221-224
Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice.....	225-231
Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice.....	232-243
Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice.....	244-251
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	244
Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice.....	245-249
Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale.....	250-251
Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale.....	252-257
Cartea a II-a. Despre familie.....	258-534
Titlul I. Dispoziții generale.....	258-265
Titlul II. Căsătoria.....	266-404
Capitolul I. Logodna.....	266-270
Capitolul II. Încheierea căsătoriei.....	271-289
Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei.....	271-277
Secțiunea a 2-a. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei.....	278-289
Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei.....	290-292
Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei.....	293-306
Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei.....	293-296
Secțiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei.....	297-303
Secțiunea a 3-a. Efectele nulității căsătoriei.....	304-306
Capitolul V. Drepturile și îndatoririle personale ale soților.....	307-311
Capitolul VI. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților.....	312-372
Secțiunea 1. Dispoziții comune.....	312-338
§1. Despre regimul matrimonial în general.....	312-320

§2. Locuința familiei	321-324
§3. Cheltuielile căsătoriei	325-328
§4. Alegerea regimului matrimonial	329-338
Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale	339-359
Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri	360-365
Secțiunea a 4-a. Regimul comunității convenționale	366-368
Secțiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial	369-372
§1. Modificarea convențională	369
§2. Modificarea judiciară	370-372
Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei	373-404
Secțiunea 1. Cazurile de divorț	373-381
§1. Dispoziții generale	373
§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	374
§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială	375-378
§4. Divorțul din culpă	379-380
§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț	381
Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului	382-404
§1. Data desfacerii căsătoriei	382
§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	383-384
§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	385-395
I. Efecte cu privire la regimul matrimonial	385-387
II. Dreptul la despăgubiri	388
III. Obligația de întreținere între foștii soți	389
IV. Prestația compensatorie	390-395
§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori	396-404
Titlul III. Rudenia	405-482
Capitolul I. Dispoziții generale	405-407
Capitolul II. Filiația	408-450
Secțiunea 1. Stabilirea filiației	408-440
§1. Dispoziții generale	408-413
§2. Presumția de paternitate	414
§3. Recunoașterea copilului	415-420
§4. Acțiuni privind filiația	421-440
I. Contestarea filiației	421
II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă	422-423
III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei	424-428
IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie	429-434
V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație	435-440
Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator	441-447
Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului	448-450
Capitolul III. Adopția	451-482
Secțiunea 1. Dispoziții generale	451-454

Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției	455-468
§1. Persoanele care pot fi adoptate	455-458
§2. Persoanele care pot adopta	459-462
§3. Consimțământul la adopție	463-468
Secțiunea a 3-a. Efectele adopției	469-474
Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției	475-482
Titlul IV. Autoritatea părintească	483-512
Capitolul I. Dispoziții generale	483-486
Capitolul II. Drepturile și îndatoririle părintești	487-502
Capitolul III. Exercițarea autorității părintești	503-507
Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești	508-512
Titlul V. Obligația de întreținere	513-534
Capitolul I. Dispoziții generale	513-515
Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere și ordinea în care aceasta se datorează	516-523
Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere	524-528
Capitolul IV. Stabilirea și executarea obligației de întreținere	529-534
Cartea a III-a. Despre bunuri	535-952
Titlul I. Bunurile și drepturile reale în general	535-554
Capitolul I. Despre bunuri în general	535-550
Secțiunea 1. Despre distincția bunurilor	535-546
Secțiunea a 2-a. Produsele bunurilor	547-550
Capitolul II. Drepturile reale în general	551-554
Titlul II. Proprietatea privată	555-692
Capitolul I. Dispoziții generale	555-566
Secțiunea 1. Conținutul, întinderea și stingerea dreptului de proprietate privată	555-562
Secțiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată	563-566
Capitolul II. Accesiunea	567-601
Secțiunea 1. Dispoziții generale	567-568
Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală	569-576
Secțiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială	577-597
§1. Dispoziții comune	577-579
§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia	580
§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia	581-582
§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia	583-585
§5. Înțelesul unor termeni	586
§6. Dispoziții speciale	587-597
Secțiunea a 4-a. Accesiunea mobilară	598-601

Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată.....	602-630
Secțiunea 1. Limite legale.....	602-625
§1. Dispoziții comune.....	602-603
§2. Folosirea apelor.....	604-610
§3. Picătura streșinii.....	611
§4. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații.....	612-613
§5. Vederea asupra proprietății vecinului.....	614-616
§6. Dreptul de trecere.....	617-620
§7. Alte limite legale.....	621-625
Secțiunea a 2-a. Limite convenționale.....	626-629
Secțiunea a 3-a. Limite judiciare.....	630
Capitolul IV. Proprietatea comună.....	631-686
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	631-633
Secțiunea a 2-a. Coproprietatea obișnuită.....	634-645
Secțiunea a 3-a. Coproprietatea forțată.....	646-666
§1. Dispoziții comune.....	646-647
§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente.....	648-659
I. Părțile comune.....	648-652
I. Drepturile și obligațiile coproprietarilor.....	653-658
III. Asociația de proprietari.....	659
§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune.....	660-666
Secțiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmășie.....	667-668
Secțiunea a 5-a. Partajul.....	669-686
Capitolul V. Proprietatea periodică.....	687-692
Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată.....	693-772
Capitolul I. Superficia.....	693-702
Capitolul II. Uzufructul.....	703-748
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	703-708
Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar.....	709-745
§1. Drepturile uzufructuarului și ale nudului proprietar.....	709-722
§2. Obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar.....	723-736
§3. Dispoziții speciale.....	737-745
Secțiunea a 3-a. Stingerea uzufructului.....	746-748
Capitolul III. Uzul și abitația.....	749-754
Capitolul IV. Servituțile.....	755-772
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	755-764
Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile proprietarilor.....	765-769
Secțiunea a 3-a. Stingerea servituțiilor.....	770-772
Titlul IV. Fiducia.....	773-791

Titlul V. Administrarea bunurilor altuia.....	792-857
Capitolul I. Dispoziții generale.....	792-794
Capitolul II. Formele de administrare.....	795-801
Secțiunea 1. Administrarea simplă.....	795-799
Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină.....	800-801
Capitolul III. Regimul juridic al administrării.....	802-845
Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar.....	802-812
Secțiunea a 2-a. Obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții.....	813-817
Secțiunea a 3-a. Inventar, garanții și asigurare.....	818-824
Secțiunea a 4-a. Administrarea colectivă și delegarea.....	825-830
Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure.....	831-836
Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor și a pierderilor.....	837-841
Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală.....	842-845
Capitolul IV. Încetarea administrării.....	846-857
Secțiunea 1. Cauzele de încetare.....	846-849
Secțiunea a 2-a. Darea de seamă și predarea bunurilor.....	850-857
Titlul VI. Proprietatea publică.....	858-875
Capitolul I. Dispoziții generale.....	858-865
Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice.....	866-875
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	866
Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare.....	867-870
Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune.....	871-873
Secțiunea a 4-a. Dreptul de folosință cu titlu gratuit.....	874-875
Titlul VII. Cartea funciară.....	876-915
Capitolul I. Dispoziții generale.....	876-884
Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare.....	885-901
Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice.....	902-906
Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară.....	907-915
Titlul VIII. Posesia.....	916-952
Capitolul I. Dispoziții generale.....	916-921
Capitolul II. Viciile posesiei.....	922-927
Capitolul III. Efectele posesiei.....	928-948
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	928-929
Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară.....	930-934
Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință.....	935-940
Secțiunea a 4-a. Ocupațiunea.....	941-947
Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință.....	948
Capitolul IV. Acțiunile posesorii.....	949-952

Cartea a IV-a. Despre moștenire și liberalități	953-1163
Titlul I. Dispoziții referitoare la moștenire în general	953-962
Capitolul I. Dispoziții generale.....	953-956
Capitolul II. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni	957-962
Titlul II. Moștenirea legală	963-983
Capitolul I. Dispoziții generale.....	963-964
Capitolul II. Reprezentarea succesorală	965-969
Capitolul III. Moștenitorii legali	970-983
Secțiunea 1. Soțul supraviețuitor	970-974
Secțiunea a 2-a. Descendenții defunctului	975
Secțiunea a 3-a. Ascendenții privilegiați și colaterali privilegiați	976-981
Secțiunea a 4-a. Ascendenții ordinari.....	982
Secțiunea a 5-a. Colaterali ordinari.....	983
Titlul III. Liberalitățile	984-1099
Capitolul I. Dispoziții comune.....	984-1010
Secțiunea 1. Dispoziții preliminare.....	984-986
Secțiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalități.....	987-992
Secțiunea a 3-a. Substituțiile fideicomisare.....	993-1000
Secțiunea a 4-a. Liberalitățile reziduale.....	1001-1005
Secțiunea a 5-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor	1006-1008
Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale	1009-1010
Capitolul II. Donația.....	1011-1033
Secțiunea 1. Încheierea contractului.....	1011-1016
Secțiunea a 2-a. Efectele donației	1017-1019
Secțiunea a 3-a. Revocarea donației	1020-1029
§1. Dispoziții comune	1020-1022
§2. Revocarea pentru ingratitudine	1023-1026
§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii.....	1027-1029
Secțiunea a 4-a. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți	1030-1033
Capitolul III. Testamentul	1034-1085
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	1034-1039
Secțiunea a 2-a. Formele testamentului.....	1040-1050
Secțiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului	1051-1053
Secțiunea a 4-a. Legatul	1054-1073
§1. Categoriile de legate	1054-1057
§2. Efectele legatelor	1058-1067
§3. Ineficacitatea legatelor	1068-1073
Secțiunea a 5-a. Dezmoștenirea	1074-1076
Secțiunea a 6-a. Execuțiunea testamentară	1077-1085
Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive	1086-1099
Secțiunea 1. Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă	1086-1090
Secțiunea a 2-a. Reducțiunea liberalităților excesive.....	1091-1099

Titlul IV. Transmisiunea și partajul moștenirii	1100-1163
Capitolul I. Transmisiunea moștenirii	1100-1134
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	1100-1105
Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii.....	1106-1119
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire.....	1120-1124
Secțiunea a 4-a. Sezina	1125-1129
Secțiunea a 5-a. Petiția de ereditate.....	1130-1131
Secțiunea a 6-a. Certificatul de moștenitor.....	1132-1134
Capitolul II. Moștenirea vacantă.....	1135-1140
Capitolul III. Amintirile de familie.....	1141-1142
Capitolul IV. Partajul succesoral și raportul	1143-1163
Secțiunea 1. Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral.....	1143-1145
Secțiunea a 2-a. Raportul donațiilor	1146-1154
Secțiunea a 3-a. Plata datoriilor.....	1155-1159
Secțiunea a 4-a. Partajul de ascendent.....	1160-1163
Cartea a V-a. Despre obligații	1164-2499
Titlul I. Dispoziții generale.....	1164-1165
Titlul II. Izvoarele obligațiilor.....	1166-1395
Capitolul I. Contractul.....	1166-1323
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	1166-1170
Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte	1171-1177
Secțiunea a 3-a. Încheierea contractului	1178-1245
§1. Dispoziții preliminare	1178-1179
§2. Capacitatea părților	1180-1181
§3. Consimțământul	1182-1224
I. Formarea contractului.....	1182-1203
II. Valabilitatea consimțământului.....	1204-1205
III. Viciile consimțământului	1206-1224
§4. Obiectul contractului.....	1225-1234
§5. Cauza	1235-1239
§6. Forma contractului	1240-1245
Secțiunea a 4-a. Nulitatea contractului	1246-1265
§1. Dispoziții generale	1246-1249
§2. Cauzele de nulitate	1250-1253
§3. Efectele nulității.....	1254-1260
§4. Validarea contractului	1261-1265
Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului	1266-1269
Secțiunea a 6-a. Efectele contractului	1270-1294
§1. Efectele între părți.....	1270-1279
§2. Efectele față de terți.....	1280-1294
I. Dispoziții generale	1280-1282
II. Promisiunea faptei altuia	1283

III. Stipulația pentru altul	1284-1288
IV. Simulația	1289-1294
Secțiunea a 7-a. Reprezentarea	1295-1314
Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului	1315-1320
Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului	1321-1323
Capitolul II. Actul juridic unilateral	1324-1329
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1324-1326
Secțiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligații	1327-1329
Capitolul III. Faptul juridic licit	1330-1348
Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri	1330-1340
Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată	1341-1344
Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză	1345-1348
Capitolul IV. Răspunderea civilă	1349-1395
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1349-1350
Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere	1351-1356
Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie	1357-1371
Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia	1372-1374
Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri	1375-1380
Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale	1381-1395
Titlul III. Modalitățile obligațiilor	1396-1420
Capitolul I. Dispoziții generale	1396-1398
Capitolul II. Condiția	1399-1410
Capitolul III. Termenul	1411-1420
Titlul IV. Obligațiile complexe	1421-1468
Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile	1421-1433
Capitolul II. Obligațiile solidare	1434-1460
Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori	1434-1442
Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori	1443-1460
§1. Dispoziții generale	1443-1446
§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor și debitorii solidari	1447-1455
I. Efectele principale în raporturile dintre creditor și debitorii solidari	1447-1453
II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor și debitorii solidari	1454-1455
§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori	1456-1460
Capitolul III. Obligațiile alternative și facultative	1461-1468
Secțiunea 1. Obligațiile alternative	1461-1467
Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative	1468
Titlul V. Executarea obligațiilor	1469-1565
Capitolul I. Plata	1469-1515
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1469-1471
Secțiunea a 2-a. Subiectele plății	1472-1479
Secțiunea a 3-a. Condițiile plății	1480-1498
Secțiunea a 4-a. Dovada plății	1499-1505

Secțiunea a 5-a. Imputația plății.....	1506-1509
Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului.....	1510-1515
Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor	1516-1557
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	1516-1520
Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului.....	1521-1526
Secțiunea a 3-a. Executarea silită în natură.....	1527-1529
Secțiunea a 4-a. Executarea prin echivalent.....	1530-1548
§1. Dispoziții generale.....	1530
§2. Prejudiciul.....	1531-1546
I. Evaluarea prejudiciului.....	1531-1537
II. Clauza penală și arvuna	1538-1546
§3. Vinovăția debitorului.....	1547-1548
Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor	1549-1554
Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	1555-1557
Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului	1558-1565
Secțiunea 1. Măsurile conservatorii.....	1558-1559
Secțiunea a 2-a. Acțiunea oblică	1560-1561
Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie.....	1562-1565
Titlul VI. Transmisiunea și transformarea obligațiilor	1566-1614
Capitolul I. Cesiunea de creanță.....	1566-1592
Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general.....	1566-1586
Secțiunea a 2-a. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător.....	1587-1592
Capitolul II. Subrogația.....	1593-1598
Capitolul III. Preluarea datoriei.....	1599-1608
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	1599-1604
Secțiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul.....	1605-1608
Capitolul IV. Novația	1609-1614
Titlul VII. Stingerea obligațiilor	1615-1634
Capitolul I. Dispoziții generale.....	1615
Capitolul II. Compensația.....	1616-1623
Capitolul III. Confuziunea.....	1624-1628
Capitolul IV. Remiterea de datorie	1629-1633
Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare	1634
Titlul VIII. Restituirea prestațiilor.....	1635-1649
Capitolul I. Dispoziții generale.....	1635-1638
Capitolul II. Modalitățile de restituire	1639-1647
Capitolul III. Efectele restituirii față de terți.....	1648-1649
Titlul IX. Diferite contracte speciale	1650-2278
Capitolul I. Contractul de vânzare.....	1650-1762
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	1650-1740
§1. Domeniul de aplicare.....	1650-1651
§2. Cine poate cumpăra sau vinde	1652-1656

§3. Obiectul vânzării	1657-1667
§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare	1668-1670
§5. Obligațiile vânzătorului	1671-1718
I. Dispoziții generale	1671-1672
II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut	1673-1684
III. Predarea bunului	1685-1694
IV. Garanția contra evicțiunii	1695-1706
V. Garanția contra viciilor bunului vândut	1707-1715
VI. Despre garanția pentru buna funcționare	1716-1718
§6. Obligațiile cumpărătorului	1719-1729
§7. Dreptul de preempțiune	1730-1740
Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile	1741-1746
§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor	1741-1745
§2. Vânzarea terenurilor forestiere	1746
Secțiunea a 3-a. Vânzarea moștenirii	1747-1754
Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare	1755-1762
§1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	1755-1757
§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	1758-1762
Capitolul II. Contractul de schimb	1763-1765
Capitolul III. Contractul de furnizare	1766-1771
Capitolul IV. Contractul de report	1772-1776
Capitolul V. Contractul de locațiune	1777-1850
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1777-1823
§1. Cuprinsul contractului	1777-1785
§2. Obligațiile locatorului	1786-1795
§3. Obligațiile locatarului	1796-1804
§4. Sublocațiunea și cesiunea contractului de locațiune	1805-1808
§5. Expirarea termenului și tacita relocațiune	1809-1810
§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune	1811-1815
§7. Încetarea contractului	1816-1823
Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor	1824-1835
Secțiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării	1836-1850
Capitolul VI. Contractul de antrepriză	1851-1880
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză	1851-1873
§1. Dispoziții generale	1851-1856
§2. Obligațiile părților	1857-1869
§3. Încetarea contractului	1870-1873
Secțiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții	1874-1880
Capitolul VII. Contractul de societate	1881-1954
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1881-1889
Secțiunea a 2-a. Societatea simplă	1890-1948
§1. Încheierea contractului de societate	1890-1893
§2. Efectele contractului de societate	1894-1924

I. Drepturile și obligațiile asociațiilor între ei	1894-1912
II. Administrarea societății	1913-1919
III. Obligațiile asociațiilor față de terți	1920-1924
§3. Pierderea calității de asociat	1925-1929
§4. Încetarea contractului de societate și dizolvarea societății	1930-1940
§5. Lichidarea societății	1951-1948
Secțiunea a 3-a. Asocierea în participație	1949-1954
Capitolul VIII. Contractul de transport	1955-2008
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1955-1960
Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri	1961-2001
Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje	2002-2008
Capitolul IX. Contractul de mandat	2009-2071
Secțiunea 1. Dispoziții comune	2009-2012
Secțiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare	2013-2038
§1. Forma și întinderea mandatului	2013-2016
§2. Obligațiile mandatarului	2017-2024
§3. Obligațiile mandantului	2025-2029
§4. Încetarea mandatului	2030-2038
Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare	2039-2071
§1. Dispoziții generale	2039-2042
§2. Contractul de comision	2043-2053
§3. Contractul de consignatie	2054-2063
§4. Contractul de expediție	2064-2071
Capitolul X. Contractul de agenție	2072-2095
Capitolul XI. Contractul de intermediere	2096-2102
Capitolul XII. Contractul de depozit	2103-2143
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit	2103-2123
§1. Dispoziții generale	2103-2106
§2. Obligațiile depozitarului	2107-2121
§3. Obligațiile deponentului	2122-2123
Secțiunea a 2-a. Depozitul necesar	2124-2126
Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier	2127-2137
Secțiunea a 4-a. Sechestrul convențional	2138-2143
Capitolul XIII. Contractul de împrumut	2144-2170
Secțiunea 1. Dispoziții generale	2144-2145
Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință	2146-2157
Secțiunea a 3-a. Împrumutul de consumație	2158-2170
§1. Dispoziții comune	2158-2166
§2. Împrumutul cu dobândă	2167-2170
Capitolul XIV. Contractul de cont curent	2171-2183
Capitolul XV. Contul bancar curent și alte contracte bancare	2184-2198
Secțiunea 1. Contul bancar curent	2184-2190
Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar	2191-2192
Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit	2193-2195

Secțiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori	2196-2198
Capitolul XVI. Contractul de asigurare	2199-2241
Secțiunea 1. Dispoziții comune.....	2199-2213
Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri	2214-2220
Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite și garanții și asigurările de pierderi financiare	2221-2222
Secțiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă	2223-2226
Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane.....	2227-2238
Secțiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea și retrocesiunea	2239-2241
Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră	2242-2253
Capitolul XVIII. Contractul de întreținere.....	2254-2263
Capitolul XIX. Jocul și pariul	2264-2266
Capitolul XX. Tranzacția	2267-2278
Titlul X. Garanțiile personale	2279-2322
Capitolul I. Dispoziții generale.....	2279
Capitolul II. Fideiusiunea.....	2280-2320
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	2280-2292
Secțiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii.....	2293-2313
§1. Efectele fideiusiunii între creditor și fideiutor.....	2293-2304
§2. Efectele fideiusiunii între debitor și fideiutor	2305-2312
§3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori	2313
Secțiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii	2314-2320
Capitolul III. Garanțiile autonome.....	2321-2322
Titlul XI. Privilegiile și garanțiile reale.....	2323-2499
Capitolul I. Dispoziții generale.....	2323-2332
Capitolul II. Privilegiile	2333-2342
Secțiunea 1. Dispoziții comune.....	2333-2337
Secțiunea a 2-a. Privilegiile generale și privilegiile speciale	2338-2341
Secțiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele și concursul dintre privilegiu și ipotecă	2342
Capitolul III. Ipoteca	2343-2428
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	2343-2376
§1. Dispoziții comune.....	2343-2349
§2. Obiectul și întinderea ipotecii	2350-2359
§3. Efectele ipotecii față de terți	2360-2364
§4. Ipotecile convenționale	2365-2376
Secțiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară	2377-2386
§1. Constituirea ipotecii imobiliare.....	2377-2383
§2. Drepturile și obligațiile părților	2384-2385
§3. Ipotecile legale	2386
Secțiunea a 3-a. Ipoteca mobilă	2387-2419
§1. Dispoziții generale	2387-2397
I. Constituirea ipotecii.....	2387-2393
II. Drepturile și obligațiile părților	2394-2397

§2. Ipotecile asupra creanțelor	2398-2408
I. Dispoziții comune	2398-2402
II. Drepturile și obligațiile părților	2403-2408
§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare	2409-2412
§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare	2413-2419
Secțiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari	2420-2427
Secțiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor	2428
Capitolul IV. Executarea ipotecii	2429-2479
Secțiunea 1. Dispoziții generale	2429-2434
Secțiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare	2435-2477
§1 Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale	2435-2463
I. Deposedarea debitorului	2435-2444
II. Vânzarea bunului ipotecat	2445-2459
III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanței	2460-2463
§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative	2464
§3. Executarea ipotecii asupra creanțelor	2465-2467
§4. Preluarea bunului în vederea administrării	2468-2473
§5. Sancțiuni	2474-2477
Secțiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare	2478-2479
Capitolul V. Gajul	2480-2494
Secțiunea 1. Constituirea gajului	2480-2486
Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile creditorului gajist	2487-2494
Capitolul VI. Dreptul de retenție	2495-2499
Cartea a VI-a. Despre prescripția extinctivă, decădere și calculul termenelor	2500-2556
Titlul I. Prescripția extinctivă	2500-2544
Capitolul I. Dispoziții generale	2500-2516
Capitolul II. Termenul prescripției extinctive	2517-2522
Capitolul III. Cursul prescripției extinctive	2523-2543
Secțiunea 1. Începutul prescripției extinctive	2523-2531
Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive	2532-2536
Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive	2537-2543
Capitolul IV. Împlinirea prescripției	2544
Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere	2545-2550
Titlul III. Calculul termenelor	2551-2556
Cartea a VII-a. Dispoziții de drept internațional privat	2557-2663
Titlul I. Dispoziții generale	2557-2571
Titlul II. Conflicte de legi	2572-2663
Capitolul I. Persoane	2572-2584

Secțiunea 1. Persoana fizică	2572-2579
Secțiunea a 2-a. Persoana juridică	2580-2584
Capitolul II. Familia	2585-2612
Secțiunea. 1 Căsătorie	2585-2602
§1. Încheierea căsătoriei	2585-2588
§2. Efectele căsătoriei	2589-2596
§3. Desfacerea căsătoriei	2597-2602
Secțiunea a 2-a. Filiația	2603-2610
§1. Filiația copilului din căsătorie	2603-2604
§2. Filiația copilului din afara căsătoriei	2605-2606
§3. Adopția	2607-2610
Secțiunea a 3-a Autoritatea părintească. Protecția copiilor	2611
Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere	2612
Capitolul III. Bunurile	2613-2632
Secțiunea 1. Dispoziții generale	2613-2616
Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale	2617-2619
Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport	2620-2621
Secțiunea a 4-a. Titlurile de valoare	2622-2623
Secțiunea a 5-a. Bunurile incorporale	2624-2625
Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate	2626
Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare	2627-2632
Capitolul IV. Moștenirea	2633-2636
Capitolul V. Actul juridic	2637-2639
Capitolul VI. Obligațiile	2640-2646
Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin și cecul	2647-2658
Secțiunea 1. Dispoziții generale	2647-2650
Secțiunea a 2-a. Cambia și biletul la ordin	2651-2654
Secțiunea a 3-a. Cecul	2655-2658
Capitolul VIII. Fiducia	2659-2662
Capitolul IX. Prescripția extinctivă	2663

Dispoziții finale	2664
--------------------------------	-------------

Titlul preliminar. Despre legea civilă

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Izvoarele dreptului civil. (1) Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzanțele și principiile generale ale dreptului.

(2) În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului.

(3) În materiile reglementate prin lege, uzanțele se aplică numai în măsura în care legea trimite în mod expres la acestea.

(4) Numai uzanțele conforme ordinii publice și bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.

(5) Partea interesată trebuie să facă dovada existenței și a conținutului uzanțelor. Uzanțele publicate în culegeri elaborate de către entitățile sau organismele autorizate în domeniu se prezumă că există, până la proba contrară.

(6) În sensul prezentului cod, prin uzanțe se înțelege obiceiul (cutuma) și uzurile profesionale.

Art. 2. Obiectul și conținutul Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod reglementează raporturile patrimoniale și nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.

(2) Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale.

Art. 3. Aplicarea generală a Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Jurisprudență relevantă

Soluționarea cauzei pe baza înlăturării în cauză a dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 554/2004 și prin aplicarea prioritară a dispozițiilor dreptului comunitar nu poate fi în niciun caz interpretată ca o denegare de dreptate, în sensul art. 3, 4 C.civ., deoarece judecătorul fondului nu a făcut altceva decât să-și exercite atribuțiile cu care a fost învestit și să aplice cu prioritate principiile dreptului comunitar, așa cum prevăd dispozițiile art. 21 și art. 148 din Constituția României. (ICCJ, s. cont. adm. fisc., dec. nr. 985/2012 din 23 februarie 2012)

Art. 4. Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului.

(1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele și celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Notă: a se vedea art. 3.

Art. 5. Aplicarea prioritara a dreptului Uniunii Europene. În materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților.

Capitolul II. Aplicarea legii civile

Art. 6. Aplicarea în timp a legii civile. (1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.

(2) Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.

(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit dispozițiilor legii noi.

(4) Prescripțiile, decăderile și uzucapiunile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

(5) Dispozițiile legii noi se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(6) Dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Notă: Potrivit art. 3-5 din Legea nr. 71/2011:

Art. 3. Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.

Constituționalitate

Prin Decizia nr. 1.391/2011 (M. Of. nr. 59 din 25 ianuarie 2012), Curtea Constituțională a constatat că „având în vedere prevederile art. 3 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, potrivit căroră „Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor” coroborate cu art. 4 și 5 din legea menționată, precum și Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a exercita controlul de constituționalitate asupra prevederilor art. 970, art. 1.073, art. 1.075, art. 1.429 și art. 1.430 din Codul civil în vigoare la data încheierii de sesizare, respectiv Codul civil din 1864, care și-au produs efectele față de autorul excepției de neconstituționalitate, potrivit principiului *tempus regit actum*”.

Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum și de alte acte normative, rămân supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficiente potrivit Codului civil sau dispozițiilor prezentei legi.

Art. 5. (1) Dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(2) Dispozițiile Codului civil sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Recurs în interesul legii

Prin Decizia nr. 1/2014 (M. Of. nr. 283 din 17 aprilie 2014), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5, art. 201 și art. 223 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil și ale art. 6 alin. (4), art. 2.512 și art. 2.513 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, stabilește că prescripțiile extinctive începute anterior datei de 1 octombrie 2011, împlinite ori neîmplinite la aceeași dată, rămân supuse dispozițiilor art. 18 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extintivă, republicat, astfel încât atât instanțele de judecată, din oficiu, cât și părțile interesate pot invoca excepția prescripției extinctive, indiferent de stadiul procesual, chiar în litigii începute după 1 octombrie 2011”.

Jurisprudență relevantă

Prescripția dreptului la acțiune împlinită înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil. Aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 167/1958. Invocarea din oficiu de către instanța de judecată a excepției. Conform art. 201 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Codului civil, prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit, aceleași prevederi fiind cuprinse și în dispozițiile art. 6 alin. (4) din Legea nr. 287/2009 (noul Cod civil). Așadar, din coroborarea dispozițiilor legale privind aplicarea legii civile în timp, rezultă în mod neîndoielnic că prescripția extintivă, invocată pentru o situație în întregime încheiată înainte de intrarea în vigoare a legii noi, rămâne supusă dispozițiilor care au instituit-o.

În consecință, un raport juridic încheiat sub imperiul legii vechi este supus dispozițiilor Decretului nr. 167/1958, act normativ care reglementează instituția prescripției extinctive și care în art. 18 conține dispoziții procedurale, instituind posibilitatea invocării excepției din oficiu de către instanța de judecată, oricând în cursul judecării cauzei, ceea ce-i conferă caracterul unei excepții de ordine publică, chiar dacă, potrivit art. 2.512 alin. (2) din noul Cod civil, instanța de judecată nu mai are această posibilitate. (ICCJ, s. civ., dec. nr. 3537 din 9 septembrie 2013)

Aplicarea dispozițiilor noului Cod Civil referitoare la acțiunea în revendicare în cazul acțiunilor începute anterior intrării sale în vigoare, dar mai înainte de a se fi pronunțat o hotărâre definitivă. În ceea ce privește aplicarea în timp a noului Cod civil din 2009, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 223 din Legea nr. 71/2011, potrivit cărora „procesele și cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil din 2009 se soluționează de către instanțele legal învestite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale și procedurale în vigoare la data când aceste procese au fost pornite, afară de cazul în care în Legea nr. 71/2011 există dispoziții care prevăd altfel”.

Este cazul, printre altele, și a dispozițiilor art. 63 din Legea nr. 71/2011, conform cărora prevederile art. 643 alin. (1) și (2) din noul Cod civil, prin care a fost înlăturată regula unanimității în materia acțiunii în revendicare, se aplică și în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării sale în vigoare, normă ce se constituie într-o excepție de la principiul *tempus regit actum* și confirmă că anumite norme din noul Cod civil sunt de imediată aplicare, ele aplicându-se astfel și proceselor declanșate anterior intrării în vigoare a actului normativ menționat. (ICCJ, s. civ., dec. nr. 357 din 30 ianuarie 2013)

Art. 7. Teritorialitatea legii civile. (1) Actele normative adoptate de autoritățile și instituțiile publice centrale se aplică pe întreg teritoriul țării, afară de cazul în care se prevede altfel.

(2) Actele normative adoptate, în condițiile legii, de autoritățile și instituțiile administrației publice locale se aplică numai în raza lor de competență teritorială.

Art. 8. Extrateritorialitatea legii civile. În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face ținându-se seama de normele de drept internațional privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul cod.

Capitolul III. Interpretarea și efectele legii civile

Art. 9. Interpretarea legii. (1) Cel care a adoptat norma civilă este competent să facă și interpretarea ei oficială.

(2) Norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.

(3) Interpretarea legii de către instanță se face numai în scopul aplicării ei în cazul dedus judecății.

Art. 10. Interzicerea analogiei. Legile care derogă de la o dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 11. Respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri. Nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Art. 12. Libertatea de a dispune. (1) Oricine poate dispune liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, dacă este insolvabil.

Art. 13. Renunțarea la drept. Renunțarea la un drept nu se prezumă.

Art. 14. Buna-credință. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile civile cu bună-credință, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri.

(2) Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Art. 15. Abuzul de drept. Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe.

Art. 16. Vinovăția. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârșite cu intenție sau din culpă.

(2) Fapta este săvârșită cu intenție când autorul prevede rezultatul faptei sale și fie urmărește producerea lui prin intermediul faptei, fie, deși nu îl urmărește, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat.

(3) Fapta este săvârșită din culpă când autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu îl acceptă, socotind fără temei că nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, deși trebuia să îl prevadă. Culpă este gravă atunci când autorul a acționat cu o neglijență

sau imprudență pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o față de propriile interese.

(4) Atunci când legea condiționează efectele juridice ale unei fapte de săvârșirea sa din culpă, condiția este îndeplinită și dacă fapta a fost săvârșită cu intenție.

Art. 17. Eroarea comună și invincibilă. (1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decât are el însuși.

(2) Cu toate acestea, când cineva, împărțășind o credință comună și invincibilă, a considerat că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanța judecătorească, ținând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această stare va produce, față de cel aflat în eroare, aceleași efecte ca și când ar fi valabil, afară de cazul în care desființarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.

(3) Eroarea comună și invincibilă nu se prezumă.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile în materie de carte funciară și nici în alte materii în care legea reglementează un sistem de publicitate.

Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor și a faptelor juridice

Art. 18. Obiectul publicității și modalitățile de realizare. (1) Drepturile, actele și faptele privitoare la starea și capacitatea persoanelor, cele în legătură cu bunurile care aparțin acestora, precum și orice alte raporturi juridice sunt supuse publicității în cazurile expres prevăzute de lege.

(2) Publicitatea se realizează prin cartea funciară, Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, denumită în cuprinsul prezentului cod și arhivă, prin registrul comerțului, precum și prin alte forme de publicitate prevăzute de lege.

Art. 19. Condițiile de publicitate. (1) Procedura și condițiile de publicitate se stabilesc prin lege.

(2) Îndeplinirea formalității de publicitate poate fi cerută de orice persoană, chiar dacă este lipsită de capacitatea de exercițiu.

(3) Orice renunțare sau restrângere a dreptului de a îndeplini o formalitate de publicitate, precum și orice clauză penală sau altă sancțiune stipulată pentru a împiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.

(4) Nimeni nu poate invoca faptul că nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicității, dacă formalitatea de publicitate a fost legal îndeplinită.

Notă: Potrivit art. 8¹ din Legea nr. 71/2011: Existența unui litigiu sau înscrierea lui în registrele publice prevăzute de lege nu împiedică efectuarea formalităților de publicitate.

Art. 20. Efectele publicității. (1) Publicitatea asigură opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum și a oricărui alt raport juridic supus publicității, stabilește rangul acestora și, dacă legea prevede în mod expres, condiționează constituirea sau efectele lor juridice.

(2) Între părți sau succesorii lor, universalii ori cu titlu universal, după caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum și orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar dacă nu au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Publicitatea nu validează dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, în cazurile și condițiile expres prevăzute de lege, ea poate produce efecte achizitive în favoarea terților dobânditori de bună-credință.

(4) Publicitatea nu întrerupe cursul prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 21. Prezumțiile. (1) Dacă un drept, act sau fapt a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii.

(2) În cazul în care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezumă că el nu există.

Art. 22. Lipsa publicității. Sancțiuni. (1) Dacă formalitatea de publicitate nu a fost realizată, iar aceasta nu era prevăzută de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicității sunt inopozabile terților, afară de cazul în care se dovedește că aceștia le-au cunoscut pe altă cale.

(2) Atunci când legea prevede că simpla cunoaștere de fapt nu suplinește lipsa de publicitate, absența acesteia poate fi invocată de orice persoană interesată, inclusiv de terțul care a cunoscut, pe altă cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicității.

(3) În toate cazurile însă, simpla cunoaștere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplinește lipsa de publicitate față de alte persoane decât terțul care, în fapt, le-a cunoscut.

Art. 23. Concursul dintre formele de publicitate. Dacă un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus în același timp unor formalități de publicitate diferite, neefectuarea unei cerințe de publicitate nu este acoperită de îndeplinirea alteia.

Art. 24. Consultarea registrelor publice. Orice persoană, chiar fără a justifica un interes, poate, în condițiile legii, să consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumită situație juridică și să obțină extrase sau copii certificate de pe acestea.